

Inspectie Overheidsinformatie en
Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Beheer rijkscollectie Rijksmuseum Muiderslot

Rapport Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Planmatig beleid

Registratie en administratie

*Administratieve
organisatie*

Behoud

Toegankelijkheid

Veiligheidszorg

2025

Missie Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Een overheid die verantwoording kan afleggen. Erfgoed beschikbaar voor iedereen. Nu en in de toekomst. Dat is onze missie.

Wij zien toe op de toegankelijkheid van overheidsinformatie en op de zorgvuldige omgang met erfgoed. Wij kijken hoe de regels in de praktijk werken.

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding	6
1 Planmatig beleid	8
1.1 Conclusies	8
1.2 Aanbevelingen	8
2 Toegankelijkheid	9
2.1 Conclusies	9
2.2 Aanbevelingen	9
3 Behoud	10
3.1 Conclusies	10
3.2 Aanbevelingen	11
4 Veiligheidszorg	12
4.1 Conclusies	12
4.2 Aanbevelingen	13
5 Registratie en administratie	14
5.1 Conclusies	14
5.2 Aanbevelingen	15
6 Administratieve organisatie	16
6.1 Conclusies	16
6.2 Aanbevelingen	16
Bijlage: Bronnenoverzicht	17

Foto: Zicht op voorzijde Kasteel Muiderslot in de slotgracht

Samenvatting

Het Rijksmuseum Muiderslot voert het beheer van de rijkscollectie grotendeels op een adequate wijze uit. Het beheer behoeft op enkele onderdelen aanscherping om volledig te voldoen aan de beheernormen in de Erfgoedwet.

Dit komt naar voren uit een op 10 en 11 december 2024 uitgevoerde inspectie naar het beheer.

Het museum heeft een kleine organisatie en zet zich duidelijk in voor een adequaat beheer en behoud van de collectie. Daarbij kiest het museum er voor om een belangrijk deel van de beheertaken uit te besteden aan externe deskundigen. Naast de stappen die het museum heeft gezet om het beheer verder te professionaliseren is ook de inzet op het bevorderen van de digitale toegankelijkheid van de collectie noemenswaardig.

Wat betreft de vastgestelde verbeterpunten doet de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed de volgende belangrijkste aanbevelingen:

- Optimaliseer de analyse van risico's voor de collectie.
- Bezie de wijze waarop tot aan de vervanging van het gebouwbeheersysteem kan worden voorzien in meldingen van grote overschrijdingen van de streefwaarden, bijvoorbeeld door storingen. Dit stelt het museum in staat in voorkomende gevallen tijdig maatregelen te nemen.
- Zorg voor een juiste registratie van de juridische status (eigendom) van objecten van de Staat. Deze omissie is eerder gesignaleerd door de Inspectie.

Inleiding

Aanpak onderzoek

De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna: Inspectie) heeft een wettelijke toezichttaak op het beheer van de rijkscollectie en van andere collecties waarvan het ministerie van OCW het beheer subsidieert. In het werkprogramma 2023-2024 is een meerjarige inspectiereeks aangekondigd naar het beheer door museale beheerders.¹

De Erfgoedwet regelt de normen voor het beheer van de rijkscollectie. Deze zijn door de Inspectie uitgewerkt in een toetsingskader met criteria waaraan ten minste moet zijn voldaan en indicatoren om dit aan te tonen.² De getoetste criteria zijn vertaald naar de onderwerpen van de hoofdstukken van dit rapport.

Voor de beoordeling van het beheer van het Rijksmuseum Muiderslot heeft de Inspectie op basis van de volgende bronnen en activiteiten informatie verzameld en geanalyseerd:

- De beantwoording van vragen over het collectiebeheer door het museum naar aanleiding van de digitale vragenlijst van de *monitor collecties 2023-2024 museale beheerders* van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed;
- Inzage in documenten over het beheer van de collectie, zoals beleidsdocumenten, analyses van beheerrisico's, beheerprocedures en controleverslagen;
- Gesprekken op 10 en 11 december 2024 met de directeur en de voor het beheer verantwoordelijke leidinggevenden en medewerkers;
- Een bezoek aan de tentoonstellingsruimten en het depot in het Muiderslot.

Schets organisatie

Het managementteam bestaat uit de directeur, het hoofd bedrijfsvoering en het hoofd publiek, educatie & collectie.

Het museum heeft een team van dertien medewerkers in vaste dienst, 25 medewerkers in tijdelijke dienst en 7 ingehuurd medewerkers. Daarnaast werkt een groot aantal vrijwilligers bij het museum.

De verantwoordelijkheid voor de collectie ligt bij de afdeling Publiek, Educatie & Collectie. Deze afdeling werkt nauw samen met de afdeling Bedrijfsvoering en de afdeling Automatisering.

Voor het behoud van de collectie werkt het museum samen met externe partijen, waaronder een gespecialiseerd bedrijf voor conservering en behoud. Voor elke materiaalcategorie wordt samengewerkt met externe restauratoren.

¹ [Werkprogramma 2023-2024 | Publicatie | Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed \(inspectie-oe.nl\)](#)

² [Toetsingskader beheer collecties Erfgoedwet museale beheerders | Publicatie | Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed \(inspectie-oe.nl\)](#)

Schets collectie

Het museum is opgericht in 1878 en is in 1994 verzelfstandigd. Speerpunten zijn de presentatie van het kasteel, de collectie, de tuinen en het omliggende water als samenhangend ensemble.

De collectie omvat volgens opgave in het collectieplan in totaal 1.523 objecten en is overwegend in eigendom van de Staat, van de Stichting De Commissie van 1882 voor de inwendige restauratie van het Muiderslot en in beperkte mate van de museumstichting. Ook omvat de collectie bruiklenen van voornamelijk het Rijksmuseum Amsterdam en het Nationaal Militair Museum.

De collectie is onderverdeeld in de volgende deelcollecties:

- interieurinrichting
- huishoudelijke artikelen
- schilderijen en beeldhouwwerken
- wapens en wapenonderdelen
- documenten (inclusief boeken)
- educatieve gebruikscollectie (rekwisieten, geen cultuurgoederen)
- groen erfgoed (geen cultuurgoederen)

De locaties:

- Het Muiderslot in Muiden (tentoonstellingsruimten en depot);
- Collectie Centrum Nederland in Amersfoort (depot CCNL).

Leeswijzer

Dit rapport begint met een samenvatting met een oordeel en de aanbevelingen op hoofdlijnen. Vervolgens worden de norm, conclusies en aanbevelingen toegelicht in de volgende hoofdstukken: hoofdstuk 1 Planmatig beleid, hoofdstuk 2 Toegankelijkheid, hoofdstuk 3 Behoud, hoofdstuk 4 Veiligheidszorg, hoofdstuk 5 Registratie en administratie en hoofdstuk 6 Administratieve organisatie. In de bijlage worden de gesprekspartners en andere bronnen toegelicht.

1 Planmatig beleid

Het planmatig beleid beschrijft de actuele beheersituatie, de te bereiken doelen en de wijze waarop het beleid wordt uitgevoerd voor ten minste het behoud en de veiligheidszorg.

1.1 Conclusies

Planmatig beleid voor het collectiebeheer en de veiligheidszorg

- Het museum beschikt over vastgesteld beleid voor het collectiebeheer dat periodiek wordt geactualiseerd.
- Het beleid voor de veiligheidszorg is beschreven in het collectiehulpverleningsplan, dat tevens voorziet in een risicoanalyse voor de collectie. Op onderdelen kan de risicoanalyse worden geoptimaliseerd.

Toelichting

Het museum heeft het planmatig beleid beschreven in het collectiebeleidsplan 2021-2024. Het beleid geeft inzicht in de actuele beheersituatie door een beschrijving van de beheermaatregelen die het museum heeft genomen. Ook bevat het plan een aantal doelstellingen die vooral zijn gericht op de digitale toegankelijkheid van de collectie.

De actualisatie van het beleid voor het collectiebeheer is in een gevorderd stadium.

Het museum is zich bewust van de risico's voor de collectie. Deze zijn op een systematische wijze beschreven in het collectiehulpverleningsplan. Het betreft hier de risico's die direct kunnen leiden tot schade en verlies. Risico's op schade door het binnenklimaat en licht zijn dan ook niet beschreven.

In het plan is verder vermeld welke voorzieningen zijn getroffen en welke maatregelen zijn genomen om de risico's te beheersen. Een waardering van de risico's op basis van de kans dat het risico zich voordoet en het effect er van als het zich voordoet is niet beschreven.

1.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Overweeg om de analyse van risico's voor de collectie te optimaliseren en periodiek te actualiseren, eventueel met behulp van een deskundige externe partij. De resultaten daarvan kunnen worden betrokken in het proces voor het planmatig beleid voor het collectiebeheer en de veiligheidszorg.

2 Toegankelijkheid

De collectie is zoveel mogelijk fysiek en digitaal toegankelijk voor publiek en onderzoek.

2.1 Conclusies

Bevorderen toegankelijkheid van de collectie

- Rijksmuseum Muiderslot bevordert in voldoende mate de toegankelijkheid van de collectie.

Beleid

Het collectiebeleidsplan bevat doelstellingen die gericht zijn op het vergroten van de toegankelijkheid van de collectie. De belangrijkste doelstellingen zijn het verbeteren van de beschrijvingen van de collectie in de collectieregistratie en het presenteren van deze informatie zowel op de digitale platforms als in de museale ruimten in het slot. Daarnaast werkt het museum aan het verbeteren van de duurzame toegankelijkheid van de collectie door het toevoegen van personal identifiers, het inrichten en verbeteren van thesauri voor de doorzoekbaarheid van de collectieregistratie en de toepassing van Linked Open Data (LOD)³. Tot slot vernieuwt het museum in 2025 de website, zoals vermeld in het Activiteitenplan 2025-2028.

Fysieke toegankelijkheid

Het museum maakt de collectie zichtbaar voor een breed publiek met vier pijlers: kasteel, groene collectie, water en podium. Onder deze pijlers zijn diverse programma's ontwikkeld die bijdragen aan de toegankelijkheid en het behoud van de collectie.

Digitale toegankelijkheid

De collectie is digitaal toegankelijk via verschillende platforms, waaronder:

- De website van het museum via digitaal collectiemanagementsysteem Axiell;
- De database Collectie Nederland;
- De website Zuiderzeecollectie van het Zuiderzeenetwerk;
- De website Visit Gooi en Vechtstreek.

2.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusie doet de Inspectie geen aanbevelingen op dit onderdeel.

³ <https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/linked-open-data>

3 Behoud

Cultuurgoederen zijn in een goede staat. Er zijn passende bewaaramstandigheden om het verval van cultuurgoederen tegen te gaan. Waar nodig wordt de conditie van cultuurgoederen gestabiliseerd of vindt restauratie van een cultuurgoed plaats.

3.1 Conclusies

Beheersing behoudsrisico's

- Het museum voert de behoudstaken op een toereikende wijze uit, mede door uitbesteding van een belangrijk deel van deze taken aan deskundige partijen.
- Tot aan de vervanging van het gebouwbeheersysteem in 2026 is het museum onvoldoende in staat alert te reageren op grote overschrijdingen van de streefwaarden voor het binnenklimaat door bijvoorbeeld storingen. Dit vormt een potentieel (tijdelijk) risico voor het behoud van de collectie.

Toelichting

Een extern bedrijf maakt vier keer per jaar de museale ruimten in het slot schoon en voert controles uit op de aanwezigheid van insecten en ongedierte. Ook monitort het bedrijf retrospectief de gerealiseerde klimaatwaarden in het kwartaal. Het museum ontvangt ieder kwartaal een rapportage met aanbevelingen, die het museum opvolgt.

In het museum zijn geen objecten tentoongesteld die zeer gevoelig zijn voor lichtschade. Vitruines zijn voorzien van UV-werend glas en er is een procedure om de luiken te sluiten.

Uit verstrekt gegevens over de gerealiseerde klimaatwaarden gedurende twee maanden in 2024 blijkt dat de streefwaarden voor het binnenklimaat met regelmaat en soms fors worden overschreden. Dit betreft vooral de relatieve vochtigheid.

Het museum is zich er van bewust dat de realisatie van de streefwaarden in het slot geen eenvoudige opgave is en treft verschillende maatregelen ter verbetering. Het museum vervangt in 2026 het verouderde gebouwbeheersysteem, dat thans door een defect geen meldingen geeft van storingen en grote overschrijdingen van de streefwaarden. Overschrijdingen zijn hierdoor voor het eerst inzichtelijk bij de controles die het externe bedrijf eens per kwartaal uitvoert.

Ook streeft het museum naar een verbetering van het binnenklimaat in samenhang met de verduurzamingsopgave. Belangrijke maatregelen hierbij zijn de indeling van museale zalen in klimaatzones en het verbeteren van de kierdichting van de gebouwschil.

Ten slotte plaatst het museum na de herinrichting objecten niet meer terug in ruimten die niet op het gebouwbeheersysteem zijn aangesloten.

Fysieke staat

- De controles op de fysieke staat van de collectie door externe partijen in het slot en door eigen personeel in het depot CCNL zijn toereikend.

Het hiervoor genoemde externe bedrijf controleert ook eens per kwartaal de conditie van objecten in het slot.

Externe restauratoren voeren periodiek controles uit op de conditie van specifieke deelcollectie en materialen, zoals een meubelrestaurator en een schilderijenrestaurator. Het museum heeft aantekeningen overlegd van een recente controle door de meubelrestaurator en een conditierapport van de schilderijenrestaurator.

Daarnaast controleren restauratoren van het Rijksmuseum Amsterdam en het Nationaal Militair Museum periodiek de objecten die deze musea in bruikleen hebben gegeven.

Het museum voert zelf periodieke controles uit op de conditie van de collectie in het depot CCNL.

3.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Bezie op welke manier tot de implementatie van het nieuwe gebouwbeheersysteem voorzien kan worden in voldoende zicht op grote overschrijdingen van de streefwaarden, bijvoorbeeld door storingen van het systeem.

4 Veiligheidszorg

Toereikende veiligheidsmaatregelen moeten voorkomen dat cultuurgoederen verloren gaan of beschadigd raken. Incidenten met schade aan of verlies van cultuurgoederen moeten worden geregistreerd en gemeld aan de Inspectie.

4.1 Conclusies

Beheersing veiligheidsrisico's

- Het museum beschikt over een actueel collectiehulpverleningsplan, waarvan de werking is getoetst door middel van een oefening. Het plan bevat geen prioriteitenlijst.

Toelichting

Het museum heeft het collectiehulpverleningsplan in 2024 geactualiseerd. Het plan geeft inzicht in de organisatie van de hulpverlening en bevat handelingsinstructies, contactinformatie en plattegronden waarop ook de plaats van de CHV-kits is aangegeven. Er is geen prioriteitenlijst opgenomen voor de evacuatie van collectie.

Het museum heeft recent een CHV-oefening gehouden met andere instellingen in de regio en onder begeleiding van een extern bedrijf. Nieuwe oefeningen zijn nog niet gepland. In 2022 is de laatste CHV-training gevolgd.

Cybercriminaliteit is in 2023 als onderdeel van het ICT-beleid door het museum opgenomen en wordt actief gemonitord door het museum.

Registratie en melden van incidenten

- Het museum voldoet aan de verplichtingen voor de registratie en het melden van incidenten met de collectie.

Toelichting

Het museum meldt incidenten aan de dagcoördinator die volgens een rooster bereikbaar is via een centraal noodnummer. De melding wordt vastgelegd in een digitale jaarmap met vermelding van het object, foto's, de datum van de schade en de te ondernemen acties. Incidenten worden geëvalueerd.

Incidenten met de collectie zijn gemeld aan de Inspectie, zoals de melding van vraatschade aan boeken in 2017.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Overweeg om het collectiehulpverleningsplan te voorzien van een prioriteitenlijst zodat duidelijk is welke objecten bij een evacuatie van de collectie hierbij prioriteit hebben.

5 Registratie en administratie

Alle cultuurgoederen zijn geregistreerd in een duurzaam toegankelijk geautomatiseerd registratiesysteem. Het registratiesysteem is aangesloten op de database Collectie Nederland. Van ieder cultuurgoed zijn (actuele) basisgegevens geregistreerd.

De fysieke en digitale documentatie over de collectie is duurzaam toegankelijk opgeslagen.

5.1 Conclusies

Registratiegraad

- Het museum heeft de gehele collectie geregistreerd.

Toelichting

Alle 1.523 objecten zijn geregistreerd in het geautomatiseerde registratiesysteem Axiell Collections. Het museum past geen bulkregistratie toe.

Het is de Inspectie opgevallen dat in de collectieregistratie 38 objecten als rekwisiet zijn geregistreerd, waarvan 32 objecten tot de rijkscollectie behoorden. In 2008 en 2009 hebben deze objecten een statuswijziging ondergaan. Mogelijk betreft dit meer objecten. Onduidelijk is of deze herwaardering is afgestemd met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

De Inspectie verbindt hieraan geen conclusie omdat dit geruime tijd geleden en incidenteel heeft plaatsgevonden.

Basisregistratie

- De beschikbaarheid van (goede) afbeeldingen en de registratie van de actuele fysieke staat kan worden geoptimaliseerd.
- De registratie van de juridische status is ontoereikend wat betreft de eigendomssituatie.

Toelichting

Het museum heeft van alle objecten de basisgegevens geregistreerd, waaronder objectnummer, titel, vervaardiger, datering, afmetingen en materiaal. Enkele afbeeldingen ontbreken en de kwaliteit van de afbeeldingen is soms onvoldoende.

De fysieke staat van objecten is geregistreerd, maar deze gegevens zijn niet altijd up-to-date. Sinds de coronaperiode werkt het museum aan een inhaalslag om deze informatie te actualiseren in samenwerking met restauratoren. Uit de steekproef kwam naar voren dat de geregistreerde controledata niet altijd overeenkomen met de vastgelegde controlefrequenties.

In het registratiesysteem zijn objecten die eigendom zijn van de Nederlandse staat foutief als eigendom van de museumstichting vermeld. Dit werd al in 2014 door de Inspectie aangekaart, maar is sindsdien nog niet gecorrigeerd. Het betreft hier objecten van voor de verzelfstandiging van het museum in 1994. De objecten die het museum hierna heeft verworven zijn geen eigendom van de Staat. Het museum maakt geen gebruik van de verleende volmacht.

Aansluiting op database Collectie Nederland

- De aansluiting van de collectieregistratie op de centrale registratie van de minister van OCW, de database Collectie Nederland, is gerealiseerd.

Duurzame toegankelijkheid administratie

- De maatregelen voor de duurzame toegankelijkheid van de collectieregistratie en documentatie zijn toereikend maar kunnen worden geoptimaliseerd.

Toelichting

In 2023 heeft het museum Axiell Collections geïmplementeerd. Dit systeem biedt een duurzame toegankelijke omgeving voor het beheer van collectiegegevens.

De digitale en gedigitaliseerde documentatie is beschikbaar op de museumserver en opgeslagen in een Cloud-omgeving. De gedigitaliseerde fysieke documentatie is overgedragen aan het Noord-Hollands Archief voor duurzame bewaring. De overige fysieke documentatie van het museum is opgeslagen in een kelderruimte in het dienstgebouw met mobiele klimaatapparatuur en natuurlijke ventilatie.

In de collectieregistratie is een verwijzing gemaakt naar de fysieke en digitale documentatie. Het museum streeft naar een geautomatiseerde koppeling tussen de digitale collectiedocumentatie en het betreffende object in de collectieregistratie.

5.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbevelingen:

- Registreer binnen afzienbare termijn op juiste wijze het juridisch eigendom van objecten van de Staat in de collectieregistratie.
- Optimaliseer de registratie van afbeeldingen door ontbrekende objectfoto's aan te vullen en de kwaliteit van bestaande afbeeldingen op te waarderen.
- Verbeter de toegankelijkheid van de digitale documentatie door een geautomatiseerde koppeling met de collectieregistratie.

6 Administratieve organisatie

In de administratieve organisatie is beschreven hoe het beheer wordt uitgevoerd met inachtneming van de wettelijke normen. De hierin vastgelegde procedures voor het beheer worden overeenkomstig toegepast.

6.1 Conclusies

Procedures voor het beheer

- Rijksmuseum Muiderslot beschikt over actuele procedures voor het collectiebeheer.

Toelichting

Het museum beschikt over procedures voor het collectiebeheer en heeft een planning opgesteld voor de periodieke actualisering van verouderde procedures.

De procedures fungeren als richtlijnen voor de medewerkers en zijn, waar nodig, verder uitgewerkt in gedetailleerde instructies en handleidingen. De juiste toepassing van de procedures wordt collegiaal gecontroleerd, zodat de consistentie en kwaliteit van het collectiebeheer gewaarborgd blijven. De procedures zijn gebaseerd op de Spectrum-norm.

Niet voor alle beheer- en behoudstaken zijn procedures nodig omdat taken zijn uitbesteed aan externe partijen.

6.2 Aanbevelingen

Op grond van de conclusie doet de Inspectie geen aanbevelingen op dit onderdeel.

Bijlage: Bronnenoverzicht

Gesprekspartners

Functie
Directeur-bestuurder
Hoofd Bedrijfsvoering & Groen
Hoofd Publiek, Educatie & Collectie
Projectconservator Collectie

Geraadpleegde documenten

Document
Activiteitenplan 2021-2024
Collectiebeleidsplan 2021 – 2024
Visitatierapport Rijksmuseum Muiderslot (2022)
Jaarverslag 2023
Collectiehulpverleningsplan (2024)
Bewaarnemingsovereenkomst Rijksmuseum Amsterdam, depot CCNL (2020)
Onderhoudscontract (behoudsactiviteiten) extern bedrijf (2022)
Controleverslagen extern bedrijf (2024)
Aantekeningen controle meubelrestaurator (2024)
Conditierapport schilderijenrestaurator (2020)

Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed |
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16478 | 2500 BL Den Haag
info@inspectie-oe.nl | <https://www.inspectie-oe.nl>

mei 2025